

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu
DYDDIAD:	30:03:2023
LLEOLIAD:	Siambr Y Cyngor, Penmorfa
TEITL:	Cynllun Gweithredu y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-32 (CSGA)
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Derbyn cynnwys y Cynllun Gweithredu ar gyfer y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg
RHESWM PAM BOD Y PWYLLGOR WEDI GOFYN AM Y WYBODAETH:	Er penderfyniad

Yn unol ag adran 84 o'r Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 disgwylir i bob Awdurdod Lleol yng Nghymru gyflwyno Cynllun Strategol Addysg y Gymraeg i Lywodraeth Cymru. Mae'r cynllun a luniwyd yn cydymffurfio gyda rheoliadau Cynlluniau Strategol Addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru 2019 ac wedi ei fabwysiadu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg gan Gabinet Cyngor Ceredigion ar 22ain Chwefror 2022. Cymeradwy-wyd y cynllun gan Lywodraeth Cymru ar yr 20 o Orffennaf 2022.

Cynlluniwyd yn strategol ar gyfer y meysydd a ganlyn er mwyn datblygu a chryfhau'r Gymraeg:

Deilliant 1: Mwy o blant meithrin/ tair oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg

Deilliant 2: Mwy o blant dosbarth derbyn/ pump oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg

Deilliant 3: Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i un arall

Deilliant 4: Mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg

Deilliant 5: Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr Ysgol

Deilliant 6: Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol ("ADY") (yn unol â'r dyletswyddau a bennir gan y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018)

Deilliant 7: Cynnydd yn nifer y staff addysgu sy'n gallu addysgu Cymraeg (fel pwnc) a thrwy gyfrwng y Gymraeg

Yn dilyn ei gymeradwyo, o dan adran 85(7) o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 rhaid i awdurdodau lleol gymryd pob cam rhesymol i weithredu eu CSGA a pharatoi cynllun gweithredu, a fydd yn cael ei fonitro yn flynyddol ar ffurf adroddiad adolygu.

Mae'r Cynllun Gweithredu yn nodi ble mae'r Awdurdod Lleol arni yn 2022 yn y meysydd hyn, ac yn egluro beth yw'r nod mewn 5 mlynedd a sut mae cyrraedd hynny. Yn ogystal, nodir y nodau ar ddiwedd oes y Cynllun ymhen degawd. Mae'r Cynllun Gweithredu a gyflwynir yn nodi trosolwg 5 mlynedd o'r gweithdrefnau, a cheir cynllun manylach gweithredol ar gyfer y ddwy flynedd gyntaf yn nodi cyfrifoldebau staff penodol i wireddu'r camau gweithredu angenrheidiol.

Cyflwynwyd y cynllun gweithredu drafft i'r Llywodraeth ar y 23 o Ragfyr 2022. Derbyniwyd cadarnhad ar y 28 o Chwefror 2023 yn nodi bod y camau gweithredu a'r amserlen yn glir a phwrpasol. Mae'r sylwadau a dderbyniwyd wedi eu hymgorffori yn y cynllun gweithredu a gyflwynir. Ystyria Llywodraeth Cymru'r cynllun gweithredu yn ddogfen byw, hyblyg y bydd angen eu diwygio ar hyd y ffordd yn ôl anghenion a datblygiadau lleol. Bydd y cynllun gweithredu yn cael ei fonitro'n dymhorol gan Fforwm y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ac is bywllgorau yn ôl yr angen.

Un o'r camau a nodir yn y Cynllun Gweithredu yw cychwyn y broses ymgynghori ar gyfer newid cyfrwng iaith yn y Cyfnod Sylfaen mewn pum ysgol yn y sir. Er mwyn cysoni oed derbyn y pum ysgol cytunwyd yn y CSGA y byddai tair ysgol yn newid eu hoed derbyn i 3 oed, yn hytrach na 4 oed. Yn unol â Chôd Trefniadaeth Ysgolion 2018 mae angen caniatâd Cabinet y Cyngor ar gyfer cychwyn y broses ymgynghori, a bydd papur yn mynd gerbron Cabinet ar 2.5.23. Pe rhoddir caniatâd gan Cabinet yn y cyfarfod hwnnw, anelir at ddilyn yr amserlen a ganlyn o ran y broses statudol o gynnal ymgynghoriad.

30 Mawrth 2023	Pwyllgor Craffu
2 Mai 2023	Cabinet
15 Medi – 30 Hydref 2023	Cyhoeddi Dogfennau Ymgynghori Côd Trefniadaeth Ysgolion 3.4 <i>Rhaid cyhoeddi'r ddogfen ymgynghori ar un o ddiwrnodau ysgol yr ysgol neu'r ysgolion y mae'r cynnig yn ymwneud â hi/nhw, a rhaid rhoi o leiaf 42 o ddiwrnodau i bobl ymateb i'r ddogfen, gydag 20 o'r rhain yn ddiwrnodau ysgol</i>
9 Ionawr 2024	Cabinet Côd Trefniadaeth Ysgolion 3.6 <i>Rhaid i'r cynigydd gyhoeddi adroddiad ar yr ymgynghoriad ar ei wefan neu wefan yr</i>

	<i>awdurdod lleol perthnasol. Rhaid cyhoeddi'r adroddiad o leiaf pythefnos cyn cyhoeddi hysbysiad statudol</i>
22 Ionawr – 19 Chwefror 2024	Côd Trefniadaeth Ysgolion 4.1 <i>Cyhoeddi notis statudol</i> <i>Rhaid i'r hysbysiad statudol gael ei gyhoeddi ar ddiwrnod ysgol, ond nid ar ddiwrnod ysgol sy'n cynnwys sesiwn sydd wedi'i neilltuo (yn llwyr neu'n bennaf) i wella safonau addysgu neu arferion rheoli staff yn yr ysgol (diwrnodau hyfforddiant mewn swydd). Rhaid i'r cyfnod gwrthwynebu gynnwys 15 diwrnod ysgol (yn ychwanegol at y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad). Rhaid cyhoeddi am 28 diwrnod</i>
4 Mehefin 2024	Cabinet Penderfyniad i weithredu ai peidio

Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau?

Oes

Crynodeb:

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus ledled Cymru a enwir yn y ddeddf weithio tuag at gyflawni saith nod llesiant, gan gynnwys 'Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu'. Ceir hefyd sail statudol i'r system ar gyfer cynllunio darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg. Mae dyletswydd ar Lywodraeth Cymru i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ac i weithio tuag at gyflawni'r nodau llesiant.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Hirdymor:

Bydd y cynllun gweithredu'r CySGA 2022-32 Sir Ceredigion yn ddogfen fydd yn nodi'r camau i gyflawni'r camau gweithredu o fewn y cynllun gyda'r nod o gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg erbyn 2032 o fewn y sir. Bydd targedau byr a hirdymor a chamau gweithredu pendant yn y byr a'r hirdymor wedi eu nodi dros y cyfnod

Cydweithio:

Bydd cydweithio rhwng partneriaid a rhan-ddeiliaid yn greiddiol i'r cynllun. Y cydweithio pennaf fydd rhwng swyddogion yr awdurdod a'r

ysgolion a'u cyrff llywodraethol. yn ogystal â rhieni drwy ymgynghoriadau lleol (Deilliant i a 2)

Cynnwys: Bydd rhan-ddeiliaid a phartneriaid yn cael eu cynnwys ar hyd y cyfnod cynllunio ac unrhyw gyfnodau ymgynghori

Atal: Bydd y dulliau gweithredu fydd yn atal unrhyw broblemau allai godi neu waethygu drwy gyfnod y cynllun, wedi eu nodi ynddo.

Integreiddio: Yn ei hanfod mae'r cynnig am gefnogi dyhead Cyngor Sir Ceredigion i gryfhau sefyllfa'r Gymraeg drwy ei Strategaeth Iaith. Mae'r cynnig hefyd yn cefnogi Amcanion Strategol y Cyngor a Strategaeth Miliwn Siaradwyr 2050 Llywodraeth Cymru.

**Argymhelliad
Argymhellion:**

/ Bod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu yn argymhell i'r Cabinet i:

- i) I gytuno i fabwysiadu Cynllun Gweithredu'r Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer 2022-2032, a'i weithredu o ddechrau tymor yr Haf 2023, a'i adolygu'n flynyddol
- ii) Bydd y Cynllun Gweithredu yn cael ei fonitro drwy gyfrwng cyfarfodydd Fforwm Iaith y CSGA a phwyllgor Dyfodol Dwyieithog.
- iii) Bod adroddiad blynyddol ar gynnydd yn erbyn Cynllun Gweithredu Cynllun Strategol Addysg y Gymraeg yn cael ei gyflwyno i'r Fforwm Iaith, pwyllgor Dyfodol Dwyieithog, Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu ac i'r Cabinet
- V) Yn unol â'r Côd Trefniadaeth Ysgolion bod yr Awdurdod Lleol yn cychwyn ar y broses o newid cyfrwng iaith yn y Cyfnod Sylfaen yn ysgolion Comins Coch, Llwyn yr Eos, Padarn Sant, Plascrug a Chei Newydd. Yn ogystal, bydd ymgynghoriad parthed newid oed derbyn mewn tair ysgol sef Comins Coch, Padarn Sant a Chei Newydd yn cyd-redeg. Bydd y cyfnodau ymgynghori hyn yn cychwyn ar 15fed Medi 2023.

RHESWM DROS YR I gydymffurfio gyda Adran 84 o'r Ddeddf Safonau a
ARGYMHELLION: Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a rheoliadau
Cynlluniau Strategol Addysg Gymraeg Llywodraeth
Cymru 2019

ENW CYSWLLT: Meinir Ebbsworth

DYDDIAD YR
ADRODDIAD:

ACRONYMAU: